View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
brought to you by CORE
provided by Electronic National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"...

УДК 657.1

О.Є. ОДНОЙКО, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
С.В. БРІК, канд. екон. наук, доц., НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Регулювання інвентаризаційних різниць при проведенні аудиту на підприємстві

Інвентаризація є одним з найбільш поширених методів отримання аудиторських доказів, який дозволяє отримати точну інформацію про наявність майна та фінансових зобов'язань економічного суб'єкта і орієнтовну інформацію про їхні стан і вартість. При цьому, найбільше значення має практичне вміння регулювання інвентаризаційних різниць, що є темою цієї статті.

Дослідженнями регулювання інвентаризаційних різниць займалися Ф. Ф. Бутинець [1], який у своїх працях розглянув графіки проведення інвентаризації та вимоги до неї, О. В. Лишиленко [2], що висвітлив питання регулювання різниць, що були отримані в результаті проведення інвентаризації на підприємстві.

Перевірка інвентаризаційних описів передбачає визначення правильності підрахунків в них. Якщо виявляються помилки в арифметичних підрахунках або в цінах і таксуванні документів, вони повинні бути виправлені відповідно до вимог Положення № 88 [3].

Кількісні та цінові показники за даними бухгалтерського обліку проставляються у відповідних рядках описів. Таким чином, дані обліку зіставляються з даними про фактичну наявність, що дозволяє виявити розбіжності між ними.

Порядок регулювання інвентаризаційних різниць визначено п. 11.12 Інструкції по інвентаризації [4] і є наступним:

- Виявлені надлишки основних засобів, матеріальних цінностей, цінних паперів, грошових коштів та іншого майна підлягають оприбуткуванню та зарахуванню на результати фінансово-господарської діяльності підприємства з наступним встановленням причин появи надлишків і винних у цьому осіб;
- Убуток цінностей у межах затверджених норм списується за рішенням керівника підприємства на витрати виробництва або обігу. Норми природного убутку можуть використовуватися тільки у випадках виявлення фактичних нестач і після заліку нестач цінностей надлишками з пересортиці . При відсутності норм, убуток розглядається як наднормативна нестача;
- Наднормативна нестача цінностей, а також втрати від псування цінностей відносяться на винних осіб у цінах, за якими розраховується розмір збитку від розкрадань, недостач, знищення і псування матеріальних цінностей;
- Понаднормові втрати і нестачі матеріальних цінностей, включаючи готову продукцію, в тих випадках, коли винні особи не встановлені або у

стягненні з винних осіб відмовлено судом, зараховуються на збитки підприємства;

- взаємний залік залишків і нестач внаслідок пересортиці може бути допущено тільки щодо товарно-матеріальних цінностей однакового найменування і в тотожній кількості за умови, що залишки і нестачі утворилися за один і той же період, що перевіряється, та в однієї і тієї ж особи. Органи державного управління, у віданні яких перебувають підприємства, можуть установлювати порядок, при якому такий залік може бути допущений стосовно однієї і тієї ж групи товарно-матеріальних цінностей, якщо цінності, що входять до її складу, мають схожість за зовнішнім виглядом або упаковані в однакову тару (при відпуску їх без розпакованої тари);

- у разі якщо при заліку нестач надлишками при пересортиці вартість цінностей, виявлених у нестачі, більше вартості цінностей, виявлених у надлишку, різниця вартості повинна бути віднесена на винних осіб.

Якщо конкретні особи, винні в пересортиці, не встановлені, то сумові різниці розглядаються як недостача понад норми природного убутку з віднесенням їх на результати фінансово-господарської діяльності. За таким сумовим різницями в протоколах інвентаризаційної комісією мають бути приведені вичерпні пояснення причин, за якими різниці не можуть бути віднесені на винних осіб.

Перевищення вартості цінностей, виявлених у надлишках, над вартістю цінностей, виявлених у нестачі при пересортиці, відносяться на збільшення даних обліку відповідних матеріальних цінностей і результатів фінансово-господарської діяльності .

Протокол інвентаризаційної комісії і відомість результатів інвентаризації надається керівнику підприємства, який затверджує її в п’ятиденний термін. Після затвердження протоколу результатів інвентаризації висновки інвентаризаційної комісії з регулювання інвентаризаційних розбіжностей набувають чинності розпорядчого документа і стають підставою для здійснення бухгалтерських записів. Результати інвентаризації відображаються в бухгалтерському обліку в тому місяці, у якому завершено інвентаризацію, але не пізніше грудня звітного року.

Список літератури:

1. *Бутинець Ф. Ф.* Бухгалтерський фінансовий облік: [підруч.] / *Ф. Ф. Бутинець*. – Житомир: Рута, 2006. – 832 с.

2. *Лишиленко О. В.* Фінансовий облік: [підруч.] / *О. В. Лишиленко*. – [2-ге вид., перероб. ідоп.]. – Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2007. – 556 с.

3. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну від 24.05.1995 р. № 88.

4. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженої наказом Мінфіну від 11.08.94 р. № 69.